

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. r. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 to., 8 nov. gr. celoročně 2 to. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

Ludevít Procházka

co skladatel českých písní a sborů.

(Pokračování.)

Proskoumáme-li píseň tuto též z estetického stanoviska, najdeme i zde věci, které dokazují, že pan skladatel významnost těchto pádných, nejenom kováře Čecha, nýbrž i Čecha statného vůbec charakterisujících slov dostatečně nepromyslel. Dejme tomu, žeby unisona nestávalo; čím by se bylo nápotom žádoucné ráznosti docílilo? D-mol-tóninou jistě ne, neb byla by se stala hudba bez unisona poměrně k textu v celku měkkou a beze slov by se též dobře hodila za smutečný pochod. Největší důraz spočívá ve slovech „tu rána na ránu co hrom dopadá“ a jmenovitě slovo „hrom“ žádá nejenom nejvyšší tón melodie, ale i nějakým charakteristickým akkordem zvýšený výraz, což však skladatel nepojmul a velmi slabě vyjádřil. Případá totiž slovo „hrom“ na H-mol trojzvuk, kterému již sám o sobě mdlý terckvartakord předchází. Když již nebyla ráznější harmonie při ruce, proč nepoložil skladatel místo *ais fis* (v 9. taktu str. 4) a na slovo hrom nejvyšší tón *h* a nevedl napotom nápev dolů? na př.

tu rá- na na ránu co hrom dopadá,

Štastnou myšlénkou musím nazvat, že refrain „u nás“ jde „ráz na ráz,“ jaksi překvapujíc v D-dur vystoupí a takto celé písní živosti dodá. Avšak myslíme, že se nepřekvapujeme, tvrdíce, že se nám zdá celý refrain míti ráz cizí; hudbníci, kteří Lortzinga, Marschnera a j. v. znají, jistě nám přisvědčí. Nápev držán jest v celku v barytonové poloze a vyžaduje objem více jak $1\frac{1}{2}$ oktávy, a sice od velkého A až do jednu čárkovaného F; staví tedy na zpěváka nevšední objem hlasu, nemá-li dolení poloha mělce zníti.

Tolik jest jisto, že skladatel význam textu hudbou patřičně nedosáhl a můžeme směle tvrditi, že kromě refrainu jest celá tato píseň laikovi nepřístupná, to jest (budiž nám rozuměno), by se provedla jak patřičně, neboť vyzpívati se dá leccos, ale jak?!

2. Dvě písně vlastenecké.

a) „Naše vlast ve světě jediná.“ (Slova od Fr. L. Riegra.)

Hned z počátku v úvodu pohřešujeme správnost vedení hlasů a jmenovitě první tři takty zdají se nám býti tak charakterné, že je za chybu tisku považovati musíme. Co do nápevu, jest sice zpěvný, ale docela obyčejný a první dva takty jsou pravý opis Pivodovy písně „Slovan Čech.“ Větu melodickou v taktech 3., 4., 5. a 6. na str. 4. použil skladatel též pro slova „řeky v lučných dolinách atd.“ a poněvadž se nejenom významu, alebrž také prosodii slov přičí, jest zde toto opakování tím více nemístné, anto řečená myšlénka 3krát předvedena jest a již v běhu jediné sloky posluchače unaví, jsouc příliš jednotvárná. V dohře, která opět na lehké době končí a skorem rozvláčná jest, pohřešujeme harmonické spojení mezi takty 3. a 4. na poslední řádce a sice za tou příčinou, jelikož zde sextakord f—a—d vynechán jest.

b) „Naše.“ (Slova od Háalka.)

Vedle Kovářské jest nejoblíbenější mezi Procházkovými skladbami píseň „Naše,“ více však pro svá rázná slova nežli pro důkladnou a ráznou hudbu. Vyzývavý a v zápalu složený text, který se zde ve všech čtyřech slokách jeví, nemůže se plačlivým způsobem přednášet, neb sama slova praví: „Již neplač, nelkej národe,“ tedy ne „Plač a naříkej národe.“ Nepřiměřené jest tedy vésti melodii v diatonickém postupu, jak se hned z počátku písně děje, neb se zpěvákovi tímto způsobem nedá patřičného výrazu docíliti. Co se prosodie týká, jest v této písní tolik vad, že bychom naposled vše zavrhnouti museli, chtějíce jednu každou opravit. Příslovky „již, ted“ atd. zůstanou vždy bez přízvuku a že se toho zákona zde nešetří, vidíme již s počátku písně, kde se tyto na těžké době nacházejí. První díl písně této jest v F-mol-tónině a v $\frac{3}{4}$ taktu držán, refrain právě jako u Kovářské v stejnojmenné tvrdé tónině a sice v $\frac{4}{4}$ taktu. Začáteční motiv refrainu jest upomínka na známý *kvapík* „Nun beschliesst den Ball“ z operettky „Orfeus“ od Offenbacha a nemůžeme pochopit, kterak se p. skladateli tato reminiscence do péra vlouditi mohla. Co se harmonické správnosti dotýče, jen dvě místa jsou poněkud kritická a nebudiž nám co pedantství vykládáno, že se o nich zmiňujeme. Jest to totiž chybné spojení trojzvuků C-dur u Des-dur v dohře str. 5. od 9—10 taktu, jelikož zde pokračování hlasu v kvintách a oktávy C-Des

kryje; ostatně víme se pamatovat, že ve všech theoretických dílech o harmonii žák na závadné spojování trojzvuků pátého a šestého stupně v obou tóninách obzvláště pozorna se činí a jest jistě vytknutí toto na svém místě. Konečně podotýkáme, že skladba tato, když se sama o sobě, tedy beze slov posuzuje, v skutku mnoho dobrého do sebe má, textu však přiměřena není, jelikož hudba docela jinam nežli text směřuje.

(Pokračování.)

Obrana tažného pozounku.

Podává Václav Proška.

(Pokračování.)

Po dnes ještě vytasí se kraj i Praha mnohým dobrým hudebníkem na tažnou pozounu, který rodopis svůj ze samých proslulých pozounníků až do pozdního kolena vykáže, a jen pro nával dotíravé novoty *mimovolně* odpočívá.

Tak by snad po vůli pana J. B-ého měl také pozounek ažný odpočívati ve říši starého haraburdí v dlouhém spánku a pouhém snění o předešlé slávě, k níž jej ani hlas andělův z mrtvých nevzkřísí?

Tu mi napadá, že před onou chvílí osudnou asi v dobrém přátelství státi musí anděl s naším pozounkem; neboť pochopiti nemohu, žeby asi na pozounu ventilovou kadenci přednášel, chtě člověčenstvo k novému životu vzkřísiti. Jaká to směs! Mnohá tanečnice a mnohý panáček by ovšem vyskočil z rumu neparfumovaného, ale poctivý muzikář procill by snad, avšak vzdychnuv, že hlas pozounku andělského jej ku slávě věčné ještě nevolá, obrátil by se na druhou stranu a spal by zase dále od repetice.

Na krátce jen spočíval tažný pozounek a skvělá budoucnost počíná mu svítati na obzoru hudebním; neboť již dříve a tím více za posledních časů reformy přicházela hudba ku přesvědčenosti, že není systemem ani vědou, nýbrž volným se pohybováním — lyrikou: že se stává *citem* a *citem* že zůstává.

Možno tedy mysliti, že by tomuto přesvědčení vyhověla pozouna s ventilou spíše nežli pozounek tažný, v němž (jak výše řečeno) jedině pravý charakter znělosti vězí?

Jen nadvládající převaha ve výjevu tvoří pojem v povaze, která, ač má-li se zřejmě jeviti, ve svých *hlavních* tazích jasná býti musí. Což hlavnějšího hledati dlužno v nástrojích — v pozounech — nežli původně *krásný tón* pozounku tažného? Tu medle přestává býti náhled *domněnkou* a stává se povinným *uznáním*.

Měl by snad zkušený a pravdou krasovědeckou ozbrojený skladatel aneb vůbec dobrý hudebník na nevyvratnou tuto výhodu zapomenouti k vůli ventilu, nížto lze *pohodlněji* ač zcela materialní tón urobiť?

Vždyť jsem již pravil, že jsme měli starých pozounníků, kteří *pohodlně* beze vsí obtíže, *jistě* a *lehce* troubiti znali na pozounku tažném, a dokládám, že by i ti novější oněch příkladů pilní jsouce — svou dovedností jak na pozounku s ventilou taktéž bez ventily na rovně státi mohli, kdyby „spojenou silou vůli měli nerozbornou.“

Slyšeli jsme virtuosa Böhma z Drážďan, co před nedávnem ve svých koncertech na pražském divadle k ustrnutí

znamenitou bravouru osvědčil, na pozounek tažný (jemuž rozhodně přednost dával, ač i výborný byl ventilista), přesvědčili jsme se o všech tuto sečítaných vlastnostech neoceníitelných a poznali, že i nástroj náš v pravých rukou také *rychle* předeepsané šestnáctěrky zpívati umí: *také rychle* — a tedy *více* než žádáme a *více* než je zapotřebí.

Úkon tažného pozounku a pozouny vůbec soustředěn je v orchestru, a dobře se činí na tom, pakli se mu *nepříliš* rychlé pohybování předpisuje, mírné tempo svěruje a hlavně poznává, že ty i ostatní rozmanité druhy nástrojů uspůsoblostí a zvučností svou zároveň ve *specielním* poměru stojí ku hlavním žvlům hudby: k melodii, harmonii a rytmu. Že týž úkon pozounku nesahá směle do práv samostatných produkcí, jako že mu dokonce potřebí není na samostatnosti své zkracováno býti, vízme velké *mistry* a *zkušenost*.

Máme nezřídke přesvědčení o tom, že se tažného pozounku již na mnoze užívá. Právě jsme se také dověděli, že nebožtík Rotterdamský kapelník, náš proslulý Frant. Škroup tamtéž použití tažného pozounku jadrně schválil, a jej pro ty a ony ctnosti značně před ventilovým vyznamenával. Všim právem z podstatných příčin! Vždyť i celému světu známý Liszt k vůli pravému výsledku svých skladeb vozí sebou zvláštěního vycvičeného pozounníka na tažný pozounek, aby věci samé a aesthetickým požadavkům svým spravedlivě dostál.

Neslušelo by se, abychom u nás až poslední byli, aneb dokonce zaplašiti se dali z role krasovědecké pravdy panem dopisovatelem J. B—ým!

Pravím, abychom se chopili opět tažného pozounku, zaváděli jej ve svých čackých orchestrech a novou chutí pěstovali nástroj, jemuž po tak drahý věk jmenovitě „Musica sacra“ hlavní část velebnosti své do rukou vložila.

(Dokončení.)

Vévoda.

Fraška v 1 jednání od Alexandra Arna.

(Pokračování.)

II. výstup.

Městská honorace. Předešli bez Kačenky.

Všetečka (vstříc přichozím). Pěkně vítám, pánové, pěkně vítám. — Slunce blaha vyšlo nad námi! Požehnané je naše město!

Honorace (mezi sebou). Velmi jsme potěšeni. Vzácná čest! Jsme velmi dychtívi. Neřekli jsme to, že k něčemu zvláštnímu zrozeni jsme.

Válek. Račte se posadit, pánové.

Foukal. Sans géne! sans géne! (ukázujíc na druhou světnici.) Zde jsme jako doma.

Hospodský. Přestastný kapoun (zpamatuje se a udeří se přes ústa). Ano tak! chtěl jsem říci: Přestastný vévoda z Krumlova! (k honoracím) Víte-li pak již, že se jmenuji ode dneška u „Vévody z Krumlova?“

Honorace (jako dříve). Ah! výborně! My gratulujem! Náš kapoun jest celý diplomat.

Hospodský. Děkuju! děkuju!

První z honorace. Jeho Výsost již vstala?

Mikula. Co jste pravil?

Druhý z honorace (Mikulovi do ucha). Jestli Jeho Výsost již vstala?

Mikula. Aha! — To se rozumí, avšak to je výminka; nebo chce zase dále cestovat. Jinak nevstává před 11 hodinou.

První z honorace. Jak to?

Mikula. To jest tak způsob vysokých a nejvyšších vrchností, což jmenují čínským slovem: etiketta.

Válek. Zcela dobře. Čím vznešenější vrchnost, tím později vylézá z postelí.

Mikula (držel ruku na uchu, aby Válkovi lépe porozuměl). Ano! Tak vstává na př. svobodný pán z „von“ o 8. hodině, baron o 9té, hrabě o 10té, vévoda o 11té hodině.

První z honorace. No a kdy vstává král?

Mikula. Co jste — (zpamatuje se) — ano — král! Počkejte trochu — král —

Foukal. Králové, můj milý Mikulo, ani nevstávají.

Všickni mezi sebou. Ah! Tak je tomu! Foukal je hned hotov.

Mikula. Co jste pravil?

12. výstup.

Cizinec. Předěší.

Cizinec (Vstoupí do šenkovny). Voilá! Já mám apetit!

Všetečka (k honoracím). Jeho Výsost, kuráž! (volá) Vivat!

Všickni. (Klobouky a šátky točíce.) Vivat!

Cizinec. (podiven se ohlíží). Zvláštní to mravy v této krajině. Zdá se mi, že se zde máchá kloboukem, než se sedne ke stolu! — No budiž! — (Máchně kloboukem a zvolá) Vivat!

Všickni (jako dříve). Hurá! hurá!

Foukal. To je výborná látka pro můj týdeník (vytáhne svou zápisku).

Cizinec. Vivat! Hurá!

Foukal. Vivat! Poznamenám to co číslo druhé.

Všetečka (nemůže dále svou netrpělivost přemoci, volá ze dveří) Zatrubte! Zatrubte!

Cizinec. Kde pak je polívka?

Všetečka (který honoracím něco šeptal). Vivat!

Všickni. Vivat!

(Za jevištěm spustí špatná hudba, v níž trubky zvláště křiklavě vynikají: „Aj můj milý Augustin, domů tě nepustím.“ atd.)

První z honorací. Pozor, pozor!

Foukal. Co se stalo?

První z honorací. Právě se pan vévoda zatahal za límec.

Foukal. Zatahal? Zaznamenám si to.

Cizinec (k Mikulovi). Ah! Snad se slaví narozeniny, je-li pravda?

Mikula (v poníženém postavení vyjeven, drží ruku vzhůru, nebo neopovazuje se je k uchu položit). Co jste ráčil — říci?

Cizinec (potažně na hudbu). To není k vydržení, tato kočičina nezadá alespoň nižehož tomu kyselému vínu.

Všetečka (k ostatním). Teď budu držet řeč. Dejte pozor (přiblíží se k cizinci). Srdce jsou rozjařena — v jásání — vivat! Stala se čest — požehnání, radost a štěstí — ať žije Čechie (s pláčem). Srdce Evropy. — Vzácní vévodové! (vytáhne šátek, utírá si oči.) Račte prominout toto dojmutí.

Cizinec (který se často ohlíží). Věru se mi zdá, že sním o podivné události. Měl bych snad horečku?

(Za jevištěm voláno: Vivat! Ať žije!)

Foukal (poníženě se přiblíží k cizinci). Poslyšte hlas šťastného lidu? Žádá si —

Cizinec (čerstvě praví) jisti a nic více. A já bych myslil, abysme mu předešli dobrým příkladem. Nemyslíte také? Já mám čertovský hlad.

Foukal (opakuje) hlad! (s jásáním). Hlad! Zaznamenám si to.

(Pokračování.)

Stručný nástin pěstování hudby v Čechách

za času Rudolfa II. až do XIX. století

(Dokončení.)

Mimo jiné jmenuje dotčený „Jahrbuch“ hraběte Kristiana Clama, u něhož se často hudba odbývala, pak zemského podkomořího, svobodného pana z Henetů, jehožto vkus jmenovitě k houslím a vokální hudbě lnul, jenž každý týden kvartetta uspořádal a přitom sám na housle mistrovsky hrál; dále jmenuje appelačního přednostu hraběte Šporka, jenž při týchodných kvartettech hraním na cello velmi se vyznamenal, pak hraběte Bedřicha Nostice a Jana Pachtu a konečně hraběcí Sweertsův dům.

Co zvláštní příznivce a podporovatele hudebního umění uvádí dotčený „Jahrbuch“ četné osoby: hraběte Kristiana Clam-Galase, knížete Josefa Lobkovice, hraběte Bedřicha Nostice a Jana Pachtu. Co výkonní dilectanti vynikali mimo svrchu jmenované kníže V. Auersberg, hraběnky Chamarée (roz. Dobřenské), Louisa Desfoursová, Josefína, baronka Dobřenská, hraběnka Josefína Clary, Schliková (roz. hraběnka Nosticova), hrabata: František Hartig, Fr. Klebelsberg, Filip Kolovrat. Z toho patrně vysvitá, s jakou láskou a horlivostí se hudba u šlechty v Čechách a ve vzdělaných kruzích pěstovala.

Nicméně byly již r. 1796 velké k veřejným produkcím ustanovené orchestry v Praze jen slabě obsazeny, snad právě proto, poněvadž domácí kapely (jak dlouho u vrchností držány byly), klášterní a kostelní kůry velké množství talentů pohltily. Kostelních kůrů bylo tenkrát 19 a sice: u sv. Víta, u Křížovníků, v Týně, na Strahově, v Emauzích, u sv. Mikuláše, u sv. Jindřicha, u sv. Štěpána, u sv. Vojtěcha, u Marie Sněžné, u Trojice, u sv. Petra, u sv. Haštala, u sv. Jakuba, u sv. Jiljího, u sv. Tomáše, Marie Vítězné, Marie Loretánské a v chrámě na Vyšehradě.

Operní orchestr stavovského divadla sestával z 3 houslí (prim), z 4 (second), z 2 viol, 1 cella a 2 kontrabassů, 2 flét, 2 hoboju, 2 klarinetů, 2 fagottů, 2 lesnic, polnic a

bubnů. Pozaunisté nebyli engažováni, nýbrž dle potřeby pro jednotlivé produkce dožádáni. Tyto co do množství velmi skromné síly byly ale velmi dobře cvičeny a routinovaný — bylyť však s to, při prvním provedení Don Juana (4. listop. 1787) ouverturu, jejížto poslední hlasy tlustě posypátkem jsouce pokryty okolo 1/8 hod. do orchestru přineseny byly, a *prima vista* tak předněsti, že Mozart sám se tomu divil. „Několik not,“ pravil, „padlo pod pulpit; avšak celek šel přec dobře!“

Ještě méně obsazen byl orchestr u „německého divadla,“ měl jen 2 housle (prim), 3 housle (second), mezi foukači chyběli fagotisté. Nicméně obsazen byl orchestr u tak zvaného „*vlasteneckého divadla na kapucínském náměstí*“ (ve vyzdviženém konventu, kde nyní c. k. celnice jest. Představení odbývala od 4 hodin až do 1/2 7 hod. večer). Orkestr jeho sestával z 1 houslí (prim), z 2 houslí (second), z 2 bráčů, z 1 cella, 1 kontrabassu z dřevěných dechových nástrojů, z lesnic, polnic a bubnů. K tabulní a taneční kudbě počaly se, když se domácí kapely rozpouštěly, vojenské sbory bráti. Zvlášť byla hudba dělostřelectva oblíbena.

Přehlédneme-li stav tehdejšího pěstování hudby v Čechách, jak jsme ho na základě současných a hodnověrných pramenů ve zběžných obrysech vylíčiti se pokusili, snadno poznáme, že se v skutku stávající dobré síly mnohonásobně roztráštěly a pak opět ve malé hudební sbory soustředily, z nichžto nemožno bylo dosáhnouti uměleckého života ve větší míře; napotom že vzdělávání čerstvých sil napolo náhodě svěřeno bylo. Kdyby se byly zevnější okolnosti jen trochu nepříznivě změnily, byla by rychle hudba klesla. A to se také stalo.

Ku konci 18. století pozvedla se Francie a rozžehla válečný plamen v celé Evropě, při němžto se umění hudebnímu nedarilo. Hudba v Praze klesala víc a více, až pak r. 1808 tak daleko to přišlo, že téměř nemožno bylo úplný orchestr v Praze sestaviti aneb při úplném orchestru jednotlivé nástroje dostatečně obsaditi.

Nedostatek na dobré hudebníky odstranil se na dobro založením konservatoria r. 1810 v Praze. A. A. V.

Z Londýna.

(Dop. původní.)

(Rakouské hudební stroje dechové na výstavě Londýnské, české pak zvlášť.)

III.

Když pozorovatel pilně a úsilovně všecka zřídla jednotlivých předmětů s každého stanoviska vyčerpáti hodlá, mimochodem se mu všelijaké výstupy všeho druhu, syčení a hemžení lidstva, šfouchání a odstrkování v to míchá, tu věru po několikahodinném pozorování a zapisování odloží s chutí tužku a poznámku a obrátí se docela k jiným výrobkům, by čas, který v Londýně v skutku drahý jest, zbytečně nepromrhal a oko i duši občerstvil.

Tak učinili jsme i my a stoupavše po schodech na galerii, vedrali jsme se konečně do obrazárny, bychom na ne-

šťěstí vyjdouce z ní opět vrazili na stroje, však ale francouzské. Co teď, z výstavy odejít je brzo, kamž jinam se obrátit, chybí přítel neb okamžitá vědomost a příhodná chvíle, i nezbylo ničehož než osudem přivedené stroje opět zkoumati.

Tu nejdříve spatříme ve skříni dosti velké a prostranne firmu Alfonse Saxe z Paříže, bratra to věhlasného Adolfa Saxe, který vystavil, jak sečíti možno bylo, 38 kusů nástrojů, ponejvíce mosazných, a mezi nimi korny tak skroucené, že podoba jejich byla více velikého preclíku, než korny; trubice na sebe tak připevněné, že by lehko takovým strojem přes střechu házet mohl, aniž by kousek z něho odpadnul, věru krásný to vynález, který v Paříži nicméně patentován jest. Když člověk v tomto udivení na tyto stroje hledí a mimochodem zvýše oči před sebe sklopí, zdá se mu, že někam co lovec do pralesů zabloudil, s takou trubkou, která do pralesů vhodná by být mohla, a to tím spíše, spatře před sebou, jak tigr rozsápaný do uhoněné oběti své drápy vtíná a zuby v tělo zakusuje, a tento muž, myslí prý také, že prvním nástrojářem jest ve Francii. — Obraťme se po galerii řadou dále, jak se nám stroje zrovna nahodí, a najdeme opět v jednom oddělení vícero skříní stejné výšky pro hloubky, podle sebe nazdi upevněné, nad nimi firmy s medaillemi naznačené. První firma Barbier à Paris, vystavil ohromnou sílu překrásných lístků jinak jazýčků, ku klarinetům všelikého druhu, které na první pohled zdání vnucují, že nemožno takové maličkosti v té kráse vystavit. Breton à Paris vystavil 2 flétny ze zeleného skla, pak flétny a klarinety z ebenového dřeva, hubičky skleněné ku klarinetům, ba i nátrubky skleněné k dechovým strojům. Lot z Paříže pak 6 flét kovových s postříbřenými a pozlacenými klapkami, v největší nádhře dle Böhmova způsobu, k tomu pak pikoly a j.

Buffet pak z Paříže obral sobě vystaviti nejen více kovových flét v způsobu Lotově, nýbrž i vícero klarinetu, pikol, bassových klarinetů a fagotů velmi elegantního druhu.

Obraťme oči v pravo a zhlédnem firmu Triebert & Comp. à Paris v tomto odvětví t. j. fagotech a hobojech nejslavnějšího zhotovitele ve Francii, který vystavil nejnovějšího druhu hobojů, fagotů, stříbrné trubičky ku klarinetům, jazýčky ku klarinetům, hobojům a fagotům strojky, podal nám nad míru pěkný přehled, co člověk pilný dovésti může, a litovati nám pouze, že jsme nemohli posoudit dokonalost strojů těchto.

Buffet-Crampon z Paříže vystavil opět vícero flét, hobojů, fagotů, pikol a klarinetů bassových z černého i žlutého dřeva, velmi pěkného druhu.

Godfroy z Paříže vystavil 5 flét z kovů, 6 z černého dřeva, mimo to pikoly a j. elegantně zhotovené věci, Labage v Paříži pak vícero kovových strojů dechových dlouhé stavby, a mezi nimi snížcové pozouny všeho druhu prostředně vyvedené.

Henri & Martin v Paříži dosti dobrých žesťových strojů a nyní spatřujeme prvního nástrojáře z Paříže, který snad neměl kdy, aneb bidného zástupce svého, jenž opomenul v polovici června stroje z papíru vybalit a ve skříni tam stojící vyvěsit; tento zhotovitel sluje David. Po něm následuje Lecomte & Sill z Paříže, který opět hromadu strojů dosti dobrých, jak se zdálo, vystavil, hned podle něho stojí skříně páně Antoni Karthaus s vícero stroji žesťovými, mezi nimi i

postříbřené, pak přijde Husson, Buthod & Thibouville s 100 kusy strojů dřevěných i žesťových, jak vidět dosti dobře zhotovených, kterýmžto vystavovatelem galerie tohoto druhu strojů vyčerpána jest, bychom však ve Francii úplně hotovi byli, sejdem s galerie a pustíme se do dvora francouzského s Zollvereinem hraničícím, kde stojí Sax a Goutrot. Jakmile do prostory této vstoupíme, mimovolně nám napadne, což pak fortuna všude s panem Ad. Saxem dlí? že opět jako v Paříži na svou skříni 4 až 5 sáhů velkou až 3 sáhy vysokou, v kulaté formě stavenou, takřka první místo obdržel? Rakouským vystavovatelům dávali na střevice místa a pak ještě uzmuli, Sax a Goutrot dostanou také místo, že první, as $\frac{2}{3}$ tohoto kulatého paláce ku 200 strojů přes ně vystaviti může, maje v místnosti té ještě kancelář pro svého knihovního, Goutrot pak obdržev as $\frac{1}{3}$, vystavil strojů méně, ale zbývá mu ještě dosti místa pro malý stolek, stolicí a průchod mezi stroji a ještě nebyl Sax spokojen, odůvodňuje, že nemá dostatečného světla ve skříni své, i dal vyndati všechny stroje a na kvap zadělali skla do stropu své klece; na čehož ovšem aranžéri francouzští zabeďňováním stěn naproti celní jednotě vinu nesou.

Pohlédněme do této ohromné klece p. Saxa dříve, než vyklidí stroje, bychom poznali stroj z mosaze zhotovený v délce 2 sáhů, mající otvor nejméně 3 střeviců v průměru a od něho trubu as 2 stř. širokou od otvoru k prvnímu ohybu kuželovitě se tábnoucí, na stranách pak připevněné 4 kruhy, potřebné, snad aby jej 4 osoby nosit mohly.

Postavíte-li se z rána s lačným žaludkem před tento stroj, jistě že vás mdloba a hrůza pojme nad domyšleným libozvukem stroje tohoto; pomyslíte-li si k tomu, že prý p. Sax parostroj zhotovit nechal, by do nástroje foukal, který ku potěšení společnosti a lidu dohotoven není snad proto, že by zvukem jeho výstava jako Jericho se zbořila a tak spíš ku zábavě a obdivování, konec učiněn nebyl.

Tento velikán p. Sax co do množství strojů, vynálezce tak zvaných Saxofonů, na které sám také velmi pěkně a běžně pískati umí, obětoval prý na dovoz a j. výlohy 6000, nástrojů pak zaslal v ceně přes 8000 franků a předc mu nebylo možno tenkrát s jakousi nadobyčejnou novotou vystoupiti. Goutrot však v porovnání jeho velké továrny si velmi mírně počínal a jeho stroje všeho druhu, dřevěné, dechové i žesťové, strunové i buňny, byly v každém ohledu dosti slušně zastoupeny. Spočítáme-li stroje těchto 2 vystavitelů, seznáme, že vystavili dohromady aspoň 3krát tolik, co všickni vystavovatelé z Rakous i Čech, a z toho seznati možná, jaká váha ve Francii na toto odvětví se klade.

L e m a u r e.

Výjev ze života.

(Pokračování.)

„To bude velkolepé,“ pravil markýz *Bouffleurs*, „král doufá, že markýzku překvapí a jí tím velkou radost způsobí! Inu, jen když se nic v cestu nevloží; za žádnou cenu nechtěl bych být osobou, která by slavnost pokazila; Ludvík XV. byl by rozhořčen a bezuzdná by byla jeho vášeň; více bylo by se ale strachovati před paní z Pompadouru.“

„Strachovati? — Směšné“ — pohodila zpěvkyně, uražena důležitostí, která se markýzce přičítala.

„Nehřešte, muso zpěvu,“ odpověděl vicomte Decares, „ani za poklady Indie nechtěl bych zlost všemohoucí na se přivolati.“

„A já se osmělím bez váhání,“ hovořila krásná *Lemaure* odpořem pobouřena, „a na důkaz toho nebudu dnes večer zpívati, aniž se dám za tou příčinou u dvora omluviti.“

Po těchto slovech hodila sebou do pohovky, an druzí svoje překvapení aneb pochybování nad touto odvážlivostí rozličnými slovy na jevo dávali; ale zpěvkyně stála na svém, dílem již z hrdosti, ačkoli v myšlénkách takového přenáhlení snad pykala. Ale slovo bylo dané a ona mu dostala, ačkoliv všichni se vynasnažili vymluviti jí to a jí zaklínali, aby se jinak rozhodla; nadarmo; pánové se rozloučili, aby se co hosté koncertu skvostně oblékli, a půvabná odpůrkyně opakovala svou přísahu, že *dnes* nebude zpívati, nechť se stane co chce.

Co den jasně zářily sály královského paláce, v nichž šlechta říše zlatem a šperky ozdobena, se procházela — dalo se znamení ku počátku koncertu. Předehra byla skončena, orchestr sám sebe předčil, posluchači tleskali, jenom kapelník stál, chvěje se v předsíni, sem tam přebíhal a naslouchal rachocení vozů, neb třetí číslo koncertu byla arie líbezná *Lemaure*, která se ještě nebyla dostavila. Sledovala dlouhá přestávka, arie měla započítati, markýzka jevila netrpělivost, Ludvík XV. dal svou nelibost o takovém prodloužení hlasitě na jevo — v tom vstoupil kapelník a ohlásil onemocnění zpěvkyně.

Koncert byl pokažen, scházela koruna, večer byl ztracen, paní z Pompadouru byla v špatném rozmaru, král se mračil a proto nesměl celý dvůr radosti se oddati — slovem slečna *Lemaure* si tajně radostí mnula ruce.

(Pokračování.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Kolína nad Labem. (Zpěvácký spolek. — Volba nového výboru. — Hudební a deklamatorní akademie. — Sokol.) Žije, žije pěvců spolek, bude žít — pokud bratři svorně k sobě státi budete! V čísle 18. tohoto časopisu zmínka se děje o našem spolku pěveckém, že znovu ze své ospalosti povstal. Jest tomu tak. Všecky ukořebače pán Bůh naprav, za to ale buditele věci národních pozdrav. V sezení dne 31. května odbývaném zvolen nový výbor spolkový. — Za ředitele zvolen jednohlasně zase náš výtečný pěvec p. Eduard Morstat, spolu převzal na sebe řízení zpěvu. Za výbory zvoleni pp. Fr. Skalický a Jos. Železný, za jednatele p. Jos. Fál a za pokladníka p. Jos. Březina. Jak tito páni se o věc zasadí a zdaž a jak úkolu svému dostojí — ukáže nám budoucnost. Nuže doufejme to nejlepší. Na všelikých rýpalech u nás nechybí; což ale koukol i v té nejlepší zahradce. Vůbec jsme pohřešovali pp. měšťany v zpěv. spolku — a tož bylo nedobré znamení. Učiněno k nim vyzvání, a s potěšením slyšíme, že jich vícero přistouplo a p. Morstat že převzal na se elementární cvičení ve zpěvu. Malé, spojené však síly k žádoucímu vedou cíli! Doufáme, že jak pp. učňové tak p. učitel v svém záměru vytrvají a spolek sesílí. S radostí též přijímáme zprávu, že vsickni pp. činní údové ochotně hodiny pěvecké navštěvují a v nich pilně se cvičí. Jen statně ku předu a ne do Račic. Na den 5. července uspořádal spolek velkou hudební a deklamatorní akademii v divadle. Program se nám líbil. Očekávali jsme jen provedení; toto nás úplně uspokojilo, ne-li překvapilo. 1. číslo programu vyplnila ouvertura k „Dráteníku“ od Fr. Škroupa. Měla se u nás dávat celá zpěvohra, byla nám tato lahůdka hudební dávno a mnohokrát slibována i přípravy již se konaly; kdo a proč nás o ni připravil, nebudu souditi. Slyšeli jsme aspoň částě z ní — a líbily se nám velmi. 2. číslo podalo nám „Slavská domovina“, sbor od Winttra. Sbor ten vyniká rázem a hodí se dobře pro větší sílu pěvců. Myslím ale, opakuje-li se pětkrát, že zpěváky i posluchače unaví. V 3. čísle jsme měli slyšet „Perle České“ od Ed. Nápravníka. Jelikož teď bývá lze ty pravé České perle vzácněji a řídkěji viděti, nebyly také nestastným osudem tyto ohnivou fantasií utvořené perle provedeny. Za to nás překvapil p. Kaván, zručný to pianista, třemi kratšími skladbami: a) „Ukolébky“ od Schulhoffa, b) „Ukolébavka“ od Chopína, c) Koncertní polka „Ples rusálek“ od Fr. Kavána. Nejvíce se líbil poslední kus. 4. číslo bylo „Utonulá“, sbor od Kříž-

kovského. Sbor ten se velmi líbil a byl zdařile proveden. V čísle 5. deklamovala paní Železná „Ženám Českým“ od Boženy Němcové s výrazem. Kým se ozvala slova deklamatorčiny v srdcích našich žen, kým poznávají úkol svůj a vychovávají švarných a ne odrodilých synů vlasti. Tato deklamace byla vhodná, neboť zajisté potřeby též vážným slovem ponapomenouti naše matičky, aby již od toho cizopásného opičení upustily. 6. číslo nám přineslo 2. a 5. číslo z prvního oddělení zpěvohry „Dráteník“ Pan Morstat, ředitel spolku, nám obě čísla vzorně a s citem zapěl, začez hojným potleskem odměněn. Doprovození orchestru bylo slušné. V 7. čísle jsme slyšeli a) Píseň sv. Vojtěcha z X. století. b) Moravská národní „Mládí a láska.“ c) Horo vysoká jsi. Podotknouti musím, aby zpěv. spolek nikdy neopomenul nějaké vážné, zbožné city vzbuzující číslo (jako ku př. „Gospodine pomiluj ny) do programu přijmouti. I toto číslo neminulo se dobrého výsledku. V 8. čísle nám slečna Lejhancová zapěla uhlazeně valčík od Arditiho. 9. číslo bylo deklamace: „Hroby Přemyslovců“ od E. Vocela, přednesl pan Schustr vážně a významně. Závěrek učiněn Potpourrim ze slovanských nápěvů od Tittla. Při nápěvu „Hej Slované“ bouřlivý potlesk. Návštěva byla jak obyčejně tak i tentokrát četná. Pp. Kavánovi, Schustrovi, paní Železná a sl. Lejhancová „Sláva“ za jejich spoluúčinkování. Též slavnému spolku a statnému „orchestru“ „Sláva“ by co nejdřív zase svou sílu propůjčil. Přípravy na Kunětice a Poděbrady se od spolku konají a s potěšením slyšíme, že se skoro celý spolek v obou slavnostech účastní. Zajisté utuží se svornost a bratrství mezi námi — a té mocné pásky je a bude snad nám ještě více zapotřebí. Mile překvapily nás plakáty veliké na rozích s provoláním, by občané Kolínští bez rozdílu stavu a náboženství k mladému „Sokolu“ polabskému přistoupili. Ano, staňte se občané sokoly — ne dle jména ale dle činu. Tužte ráme své proti nspříteli zrádnému, za to ale srdce otevřete bratru svému rodnému. Protož provolávám ve jměnu mnohých „Sláva“ prozatímnímu výboru Sokolu kolínského, Sláva všem mladým, třeba ještě neopereným sokolům. Čas ruzí přinaší, časem i peří sokolům naroste. Jak jsme na programu poslední akademie četli, přijal náš zpěv. spolek na vyzvání Dalibora čísle 18. jměno Dobroslav. Slavte, bratři, slavně slávu Slávův slavských — slavte, co dobré jest, pak bude i sláva Vám. Že „Dobroslav“ se „Sokolem“ se nejen snášeti, ale i jeden druhého podporovati bude, o tom nepochybujem. Přejeme zdaru oboum spolkům z upřímného srdce. Budoucně více. H—.

Kronika zpěv. spolků.

Při otevření občanské besedy v Jičíně účinkoval zpěvácký spolek dne 14. července. Program byl následující: 1. Ouvertura z národních písní. 2. Proslov. 3. „Na Prahu,“ sbor od J. Picka, složil V. J. Veit. 4. „Bohatá nevěsta,“ deklamace pro dámu od Fr. Douchy. 5. Besední čtení. 6. „Na výsosti hvězdy svítí,“ píseň od B. Jablonského. 7. Variace pro křídlatec od Němce. 8. „Gdě je slavská domovina“ od J. Kukuljeviče, složil Winter. 9. Potpourri z národních písní od Labického. Na to společný zpěv písní: „Tážete se, proč jsem Slovan,“ „Kde domov můj.“ — Zpěv. spolek v Německém Brodě přijal jměno „Jasoň“ a světlí dnes svůj prápor. Program jest následující: O 10. hodině dopoledne bude prápor v divadelních místnostech zpěváckému spolku odevzdán. Zapěje se při tom píseň sv. Vojtěšská a sbor od Jelena „Nad vlastní hvězda vzešla.“ Napotom se půjde s praporem do děkanského chrámu Páně, kdež bude posvěcen. O půl 12. hodině bude pak odbývána zkouška, a odpoledne výlet do „Rozkoše.“ Nato o půl 8. hodině v divadle akademie, při nížto též cizí spolky spoluúčinkovati budou, v následujícím pořádku: 1. Proslov. 2. Slavnostní sbor od Josefa Pfofa, slova od p. Karla Šindeláře. 3. Divadelní představení: „Pan Čapek,“ aneb „Což pak mne nikdo nezná?“ Veselohra v 1 dějství, přeložená z polského od dra. Fr. Lad. Riegra. 4. „Utonulá,“ sbor od Křížkovského. 5. Deklamace: „To se nesluší.“ 6. „Sem bratří, sem pospěšte,“ sbor od Kückena. Po akademii následuje taneční zábava.

Z ciziny.

—?— **Z Vídně.** (Beseda. — Divadlo.) Musím se vyznat, že jsem dlouho již s takovým potěšením a vnitřním uspokojením vám nepsal jako tenkrát, podáváje zprávu o besedě u „Čížka.“ Nabýváme vždy více přesvědčení, že nám vídeňským Čechoslovanům více pomohou k zábavě společné a čilejšímu ruchu méně hlučné besedy druhu takového, a řídké slov. besedy v sále dianském a j. (ačkoliv by obě vedle sebe mohly býti.) Čtvero dobře volených sborů přednesl vedením výtečného p. Tovačovského zdejší spolek zpěvácký, jenž navzdor mládí svému pevnou již půdu míti se zdá. Jak do-slychám, hodlá tento vypsati cenu na nejlepší heslo krátké a řízné. Zpěvu i spolku dostalo se hlučné a zasloužené pochvaly, neméně p. V. Patřkovi za výborný přednos „Noci“ z „Meče a kalichu“ od Vocela. Obecenstvo stopovalo přednos tento i „Posledního hrobaře“ (panem J. Borůvkou, jehož jsem ondy při div.

zprávě náhodou jmenovat opomenul, jak i p. H. Rosu) s velkou pozorností a dalo své uspokojení často na jevo. Nu klarinet pískal solo koncertní výtečně p. Tvrděk, člen vojenské kapely, na níž hned po prvních zvucích bylo znát, že pozůstává vesměs ze synů národu hudby milovního. Byl to dojemný obraz pln poetičnosti, když kapelník p. Th. Svoboda, hrdě se vypnuv, takt dával k efektně instrumentovanému „Hej Slované!“ a když mezi tím, co turecký buben trefně napodobňoval vzdálené rány děl starým hudebníkům bradáčům slze pohnutí po lících se ronily. Obecenstvo dost četné bylo očividně velmi uspokojeno a nasledkem toho rozhodila se milá zábava v shromáždění — těžko bylo se loučit. — Z poslanců poznali jsme jen prof. Zeleného, Kostelníka, Ljubissu a pak Tomana, jenž žádné z našich zábav by by byly sebe skromnější, nezanedbá! — Čistý výnos obnáší více 80 zl., z nichž asi 20 zl. odpadá na dobrovolné příspěvky v prospěch rodiny Skřivánkovy u kasy složené. — Jak se z nejlepších pramenů dozvídám, máme ještě během tohoto měsíce opět míti české divadelní představení. Má se dávat „Duch č a s u“ od Raupacha; a jak se dále mluví, uvítáme mezi sebou i „Dráteníka“ Škroupova, ale bez zpěvu, jen co veselohru s vloženými zpěvy. — Též jiné překvapení čeká nás: podnikavá firma „Foerster a Bartelmus“ hodlá založiti nové kněhkupectví slovanské, zvláště české a polské. Tož se bohdá přece dovoláme pořádného kněhkupectví!!

Obzor umělecký.

Divadlo. Věhlasná herečka, Adelaida Ristoriova vypsalá v Paříži cenu 840 lir za nejlepší italskou veselohru. Za soudce ustanovila Ristoriova jednotu ku povzbuzení dramatického umění ve Florenci.

Fotografie. Italský fotograf Petagna dostal od papeže dovození, podobizny 258 papežů, jejichžto originalie se ve Vatikánu nalezejí, fotografií rozmnožiti.

Hudba. Znamý klavírní virtuos a skladatel Karel Mayer zemřel dne 3. lipna t. r. v Drážďanech. Narodil se v městečku v Klausthalu v Německu, prozrazoval již záhy hudební talent, jenž zavedl varhanníku Rohrmannovi příčinu, aby hocha klavíru, varhanám a houslím učil. Když Mayer dospěl, byl k vojsku odveden a prodělal r. 1812 polní tažení do Rus. Náhodou ubytován byl u jedné vznešené šlechtické rodiny, kdež se svou výtečnou hrou na piano tak vyznačil, že rodina tato kroky učinila k jeho osvobození od stavu vojenského, což se i postětilo. Mayer zůstal dlouhý čas u této rodiny a přišel s ní do Moskvy, kdež pod Fieldem několik let hudbu studoval. Na to cestoval nějaký čas co virtuos, vrátil se opět do Moskvy, kdež se nejoblíbenějším učitelem hudby stal. Mayer

nekladl co pianista tak velkou váhu na skvělou bravuru, jako na krásný zpěvný tón. Tento směr sledoval co skladatel. Jeho dřívější skladby neprozrazují v celku tak vzletupného ducha, jako vkus u vynálezu. V posledních skladbách stal se mělkým. — Opět nové divotvorné děti, sestry Julietta (9 let stará) a Julia (6 let stará) Delépiereovy, rodilé Francouzky, vystoupily dne 3. lipna v divadle „Viktoria“ v Berlíně a zbudili svou podivuhodnou hrou na housle velké sensaci. Jmenovitě starší Julietta je genialní děvčátko; její technická zručnost dosáhla výše, která obdivování vzbuzuje. Přednos její je srdečný a cituplný. U těchto dětí jí vše pln vděku a půvabu; svěžest a veselost září z očí jejich a zvyšuje vnady hry jejich. — Car Ruský rozkázal, aby se v Rusi uvedlo nové, v jiných zemích již užívané ladění dle Pařížské normální ladění. — Kníže Galicín chce uspořádat ve prospěch pohorelců v Petrohradě v sále Hersově v Paříži koncert, jež sám říditi hodlá. Provedeny budou toliko skladby ruských skladatelů.

Z Prahy.

Česká opera dne 10. července. Nebylo pro nás právě zajímavé poslednímu provozování „Troubadoura“ naslouchati, a jak se domníváme, byl větší díl obcenstva méně uspokojen, nežli obyčejně. Obvyklá úsečnost a ráznost orchestrální souhry zmizela docela, skorem vše odbývano bez žádoucí pilnosti a horlivosti a přicházelo nám na mysl, že my snad se vším uspokojení býti musíme, nám že se jenom o to jedná, aby se čas od času některá italská neb německá opera „s českým textem“ atsi jaksi provedla a tak počet předplatních her vyplněn byl. Hlavní úlohy přiděleny byly, jak následuje: Hrabě z Luny, p. Veigelt (jakožto host od cis. divadla z Varšavy), Leonora, slč. z Ehrenbergů: Azucena, pí. Procházková, — Maurico, p. Lukes, Fernando, p. Švarc. O slč. z Ehrenbergů, pí. Procházkové a p. Lukesovi můžeme se jenom chvalně zmíniti; vadila-li Azuceně tu a tam výřečnost, byl zajisté její způsob zpěvu a hry výtečný. P. Švarc zdál se býti o něco lepší, nežli v dřívějších představeních, ve hře však pohřešovali jsme živost. Barytonista, p. Veigelt, má dosti silný hlas; zneužíval ho však, více křičel, nežli zpíval. Ostatně bylo viděti, že co herec lépe na svém místě jest, nežli co zpěvák a vysvětlujeme si některé nejisté intonování prozatím jenom co příhodu. Slč. Mottlova (Inez) měla velmi nepříjemný osud. Ačkoliv její úloha sotva 20 taktů obsahuje, nebyla s to v intonaci a rytmu se udržeti a přivedla zajisté p. kapelníka Mayra a poměrně i posluchače v trapnou situaci. Kdyby i tomu tak bylo, že se sl. Gaučova roznemohla, proč se nepřidělila úloha tato

slučně Macháčkové? A neukázalo se již při zkoušce, že slč. Mottlova úloze této nedostojí? Sbory byly poměrně k budově novoměstského divadla slabě obsazeny a ačkoliv vesměs „á la unisona“ psány jsou, nelíšily se ze vždy precizního vyvedení. Tempa byla větším dílem přehnaná. Onehdy vyslovily jsme se o panu Lukesovi, že v úloze Dráteníka nedostižný ideal jest. Stojíme navzdor opačnému tvrzení jistého velemoudrého referenta přec na svém výroku podotýkajíce, že jme netvrdili nedostižný ideal pro věčné časy nýbrž pro nynější dobu, s čímž jisté větší část souhlasiti bude. — oe. —

— Svěcení práporu zpěváckého spolku „Hlaholu“ odbývalo se v neděli dne 13. lipna na střeleckém ostrově vzdor počasí nad míru nepříznivému velmi slavným způsobem. Prostranné místnosti střelnice byly hostmi přeplněny. Pro řečníky upraven byl vkusný stan v barvách slovanských, okrášlený věnci a praporey. Tělocvičný spolek „Sokol“, účastniv se na bratrský vzájem v slavnosti této zastoupen byl mnoha sty údy. V nadřčeném stanu nalezali se matka práporu, pí. kněžna z Thurn-Taxisů, za ní starosta „Hlaholu“ kn. Thurn-Taxis. Na právo usadily se kmotry, na levo pak kmotrové práporu. Před řečnístěm stáli po obou stranách Sokolové v malebném kroji svém. Po odpívání dojemného sboru z 18. století oslovil starosta spolku kn. Th. Taxis shromáždění, načerž zpěvácký spolek přednesl krásný staročeský choral „S v a t ý V á c l a v e.“ Když byly lahodné zvuky zpěvu dozněly, vystoupila matka práporu, kněžna z Thurn-Taxisů, a měla k shromáždění významnou řeč, kteráž hlučným „Sláva“ voláním byla přijata. S heslem „Láska k zpěvu“ zatloukla pak první hřeb do práporu, což veškerí členové „Hlaholu“ opakovali. Na to předstopili kmotry a kmotři a pronesše hesla svá, ostatní hřeby zatloukli. Každé jednotlivé heslo bylo od celé zpěvácké společnosti opakováno, bylať pak následující: nadšenost, láska k vlasti, vroucnost, šlechtnost, osvěta, rovnost, bratrství, vytrvalost, ráznost a svoboda. Po vykonání tohoto slavného obřadu ujal se p. Sladkovský slova, a řečnil velmi výmluvně o slovanské lípě, která zlobou nepřátel po dva věky hynouc, počíná opět utěšeně se zelenati a v netušenou sílu vzrůstati. Mezi tím odevzdán jest prápor praporečnicku, jehožto řeči následoval Procházkův zbor „Pravý Čech“. Předseda spolku oznámil, že se k dnešní slavnosti dostavili také zástupcové zpěváckých spolků slánského, chrudimského a horického, jakož i že došly telegramy z Chrudími, Hory Kutné, Jaroměře a Pardubic. Každý telegram uvítán jest bouřlivým „Sláva.“ Ku konci měl starosta ještě závěrečnou řeč, v níž upozornil shromážděné pěvce na pravý význam práporu a díky vzdal všem, kdož ve slavnosti té se účastnil, na-

čez hlučně provolána jest „Sláva“ všem kmostrám, kmostrům a starostovi. — Prápor zhotoven jest z bílého těžkého hedbáví, na jedné straně nese nápis „Hlahol v Praze“ na druhé heslo „Hlaholu“: „zpěvem k srdci, srdcem k vlasti.“ — Po takto ukončené slavnosti odebrala se celá společnost u slavném průvodu k bytu starosty kn. Taxise, kdež se prápor uložil. Ma nábreží uvítán jest průvod srdečným „Sláva.“ Společný výlet na odpoledne do malebného údolí svatoprokopského určený, nemohl se pro deštivé počasí vykonati, členové „Hlaholu“ a „Sokolu“ sešli se tedy na večír opět na střeleckém ostrově ku společné zábavě, kteráž u nejveselejším rozmaru pozdě do noci trvala. Zábava byla zahájena pochodem Hlaholu, jež k slovům J. Boehma v hudbu uvedl B e n d l, kterýž se opakovati musil. Dále přednášel „Hlahol“ „Darek z lásky“ a Žití pěvcovo,“ pak překrásné sbory F. A. Vogla „Cikáni,“ a „Zpěv jinochů.“ Pravá bouře potlesku a nadšení probudila se však ohnivým uchvacujícím zbořem „Naprej“ od D. Jenka, jež se po každé opakovati musí, vždyť je nám poselstvím od statečných bratří, kteříž na jihu světa slovanského v bojích a hrůzách staletých co skály stojí, však ne, nestojí, letem sokolím ku předu se derou a zástavu osvěty vysoko vynášejí v pevných rukou, zpívajíce a bojující neunaveně. Mnohé srdce se tu zachvělo bázní a výše vzedmulo rozkoší nad nevidaným divadlem, jehož světu poskytuje hrstka lidu na Černých Skalách, jež ovšem obletuje a chrání duch svobody, osvěty a víry. Sl. Luisia Blažkova zapěla líbezným hlasem jednu z písní králové Alžběty (od Vocela, nápěv od F. Pivody), pak národní písně: „Já mám holubičku,“ a „Vyletěla holubička ze skalí.“ Sl. Blažkova zpívala tak prostomile, tak pravdivým citem, jak jen Češka milované písně naše zazpívati dovede, však zároveň tak dokonale a něžně, že ty písně sotva nám kdo lépe přednese. Sotva utichl hrmotný potlesk, vystoupil pan L u k e s a zapěl ráznou „Svoji k svému, páže k páži“ (Slova od B. Pešky, hudba od Lud. Procházký), jejíž refrián „svorná mysl, svorný duch dívky činí jako Bůh“, byl opakován. Následovala směs z národních písní, kterouž Hlahol výborně přednesl. Pan Přerhof přednesl některé z oblíbených svých deklamovánek, načež ale shromáždění povstalo a velebnou hymnu „Kde do m o v m ů j“ zapělo. Tím se vlastní zábava skončila, však zpěvy Sokolů ještě dlouho do jarné noci se rozléhaly, co apoštolové svornosti a lásky bratrské.

— Co smí primadonna hráti? Mezi ředitelem divadla p. Thomém a zpěvačkou Grabingrovou povstala právní rozepře. Paní Hertschová, roz. G r a b i n g r o-

va, vzpírala se v Mozartově operě „Svatba Figarova“ pážete zpívati, anto prý tato role stojí pod její důstojností. Soud rozhodl ve prospěch paní Hertschové-Grabingerové, poněvadž první dramatická zpěvačka partii pážete, která jí nepřináležejí, odepřiti může.

— Slo v ů t n ý z h o t o v i t e l n á s t r o j ů h u d e b n í c h p. Červený v Králově Hradci obdržel na své výborné nástroje dechové v Londýnské světové výstavě medailii; chvalnou zmínku obdrželi p. Bohland v Kradlicích a p. J. Stöhr v Praze.

— J. F. Bořický, rodem z Milína, jenž r. 1840 Pražskou varhanicou školu absolvoval, je nyní učitelem hudby v Londýně. Jeť tam pravou rukou Rongea, který má v Londýně tak zvané školy „Dětské zahrady,“ kde podle Pestalozziho a Fröbela malé i též odrostlejší dívky odcho- vává.

— Za příčinou nepředvídané choroby jest spoluredaktor „Slavoje“ p. Kubelka prinucen, odpovědnosti redakční se odřici potud, pokud se zdravotní poměry jeho nezlepší.

— Klarinetista pan Mráz, jenž teprv čtyry leta v Pražském konservatoriu pod prof. Pisařovicem studoval, engažovan jest k opernímu orchestru do Rotterdamu. Když po 4letém učení žáci konservatoria schopni jsou v operních orchestrech účinkovati, tu nelze jinak mysliti, než že žák tento talentem vynikal a výbornou methodou veden jest.

— Nový zpěv. spolek utvořil se před nedávnem v Oustí nad Orlicí, kdež se též Cecilská jednota hudební nachází. Nový spolek čítá 34 výkonných údů a může se směle tvrdit, že za krátký čas spolek na 50 výkonných údů vzrostl. Na začátku září vystoupí spolek veřejně.

— Pan Jan Bayer, nejstarší choralista v chrámu Páně u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, byl, jak se Slavoje dovídá, od tamnější kapitoly v běhu minulého měsíce za ředitele kůru jmenován.

— V dílně M e n c l o v ě v Karlíně pracuje se právě en relief poprsí zvěčného Váceslava Hanky, jenž jest určeno pro rodinný dům Hankův v Hořeňovsi. Poprsí toto bude z kovové komposice zhotoveno a pokud jsme hotové již části spatlili, jest to práce bezvadná, výtečná. — I podobnost s tváří jest nad míru dobře vyvedena dle nejlepší stávající podobizny Hankovy.

— Pan Lev, člen opery v Korutanském divadle ve Vídni, hodlá v brzce uspořádati české divadelní představení ve Vídni k dobročinnému účelu, což má býti i začátkem k divadelním představením, jež se po celou letošní zimu ve lhůtách 14 denních odbývati mají, a ku kterémuž cíli

již i výbor z několika tamních měšťanů sestoupil, by se věc řádně a důstojně vedla.

— Ch v a l n ě z n á m ý b a r y t o n i s t a p. Rokytanský, syn znamenitého našeho rodáka, lékaře to Rokytanského ve Vídni, dostal od 2 dvorních divadel skvělé nabídnuti k engagementu.

Hudební literatura. Od chvalně známého skladatele Bedřicha Šimáka vyšla právě transcripce na českou národní píseň „Teče voda teče“ pro piano a věnována jest hraběnce Eleonoře Kounicové z Voračic a Paběnic. Skladba tato hodí se velmi dobře k besedám, anto chová v sobě zajímavých a efektních variací. Stojí 66 kr. r. č.

— Právě vyšel nákladem činných musikálních obchodníků pp. Kristofa a Kuhé třetí sešit známé sbírky „Záboje,“ obsahující sbor „Lásky touha“ (slova od Macháčka) od výtečného kapelníka Josefa Nesvadby v hlasech a partitūře. Hned první pohlednutí do partitūry přesvědčí každého, že vážený skladatel velmi obratně a přiměřeně pro mužské hlasy píše. Vedení hlasů je tak přirozené a plyné, že nám v tomto ohledu žádného přání nezbyvá. Nápěv je slovům přiměřený, ušlechtilý, a vyjadřuje vše, cožkoliv text požaduje. Zkrátka, sbor tento patří mezi nejzdařilejší vokální skladby páne Nesvadbovy a rádi promineme v 4. taktu tu okolnost, že skladatel v slově „tebe“ první slabiku za krátkou, druhou však za dlouhou považoval. Slavným zpěváckým spolkům zajisté vítán bude sbor tento, kterýž při správném provedení krásný výsledek zaručuje. Partitūra i hlasy stojí 80 kr. r. č.

— „Hlahol,“ je titul nového pochodu pro mužský sbor (slova od J. H. Böhma) od nadějného skladatele Karla Bendla, jenž od básníka i skladatele zpěváckému spolku „Hlaholu“ věnován jest. Odporujeme skladbu tuto slavným zpěv. spolkům k výletům, k nimž se zvláště hodí. Stojí u skladatele p. K. Bendla v Praze (v Jirchářích čís. 187—II.) 25 kr., u musikálního kněhkupece Hoffmanna v Praze 30 kr. Kdo více exemplářů odebere, tomu poskytnuta bude ještě jiná výhoda.

Dur a moll.

Psaní umělců a umělkyň. V poslední dražbě na rukopisy T. Weigla v Lipsku dne 2. června byly následující listy umělců a umělkyň takto zaplacený. List Jenny Lindové (na hlavního intendanta v Berlíně) 3½ tolarů, psaní Lisztovo 2 nov. groše, list kapelníka Himmla 1 tol. 1 nov. gr., list tanečnice Fanny Elszlerové 1 tol. 5 nov. gr., list skladatele písní F. Curschmanna 1 tol. 4 nov. gr., list dramatické spisovatelky 1 až 2 nov., gr. list Mendělssohna 12 tol. 6 nov. gr., list Paganiniho 2 tol. 1 nov. gr., list zpěvkyně J. Pastové 2½ tol., list Adelaidy Ristonové 1½ tol., zpěvkyně Sontagové (Rossi) 1 tol. 4 nov. gr., list Spontiniho 20 nov. gr.: list Karla Marie Webra 4 tol. 1 nov. gr.